

Vi vil lage et forum der menn ikke er normen som kvinner avviker fra, der kvinner ikke defineres som et problem, men har styrke fordi vi er kvinner skriver **Siri Jensen**.

Siri Jensen fra Kvinnefronten

Kvinner på tvers

VI VIL lage et forum hvor virkeligheten til flertallet av kvinner er utgangspunktet – ikke den «verden» som vil ha Kon-Tiki-porno på Internett, slik Berit Ås siterte fra Arbeiderbladet, 20.09.97. Vi vil lage et forum der premisene ikke legges av dem som har brukt makta si til å tilrive seg begrepet «verden», eller av «markedet» som ikke er noen naturlov, slik flere av innledeerne har understreket, men resultatet av beslutninger og vurderinger hos dem som har makta.

Vi vil lage et forum der menn ikke er normen som kvinner avviker fra, der kvinner ikke defineres som et problem, men har styrke fordi vi er kvinner.

Kvinner virkelighet er mangfoldig. Kvinner på tvers har rom for kvinner i ulike livssituasjoner. Vi vil ikke lage en ny norm som mange kvinner ikke passer inn i. På forrige konferanse var det kvinner på uføretygd og attføring som ville ha fram sin situasjon. På denne konferansen har vi tatt opp samarbeid på tvers mellom innvandrerkvinner og norske kvinner, og Solveig Johansen fra Funksjonshemmedes fellesorganisasjon tok opp både funksjonshemmedes behov for eget nettverk og deltakelse i Kvinner på tvers.

Samarbeidet mellom kvinnebevegelsen og fagbevegelsen gjør at det blir rom til å ta opp hele kvinners liv, ikke begrensa til tradisjonelt faglige saker. Det gir rom for å ta opp seksualisert undertrykking, og kampen om synet på prostitusjon. Gro Hagemann tok opp hvordan familien i det moderne samfunnet ble utdefinert av økonomien, bare det som skjer i markedet var viktig. Fagbevegelsen ble preget av det samme, men samtidig fortsatte kvinners rolle i familien å ha stor innflytelse på kvinners lønn, uten at dette lenger er synlig.

Vi har på denne konferansen satt søkelys på samarbeidet mellom norske kvinner og innvandrerkvinner, nettopp fordi vi deler Eli Ljunggrens (leder av Oslo Hotell og Restaurantpersonales forening) syn om at integreringsarbeid – i positiv betydning av ordet – dreier seg om relasjoner og involverer både innvandrere og nordmenn på like fot, ikke som oss og dem. Det var interessant å se at i undersøkelsen fra Ullevål sykehus var det flere innvandrere enn nordmenn som la vekt på tiltak som krevde noe av den enkelte kollega fra Norge. De ønsket bl.a. mer kontakt i fritida og bedre personlig samarbeid på jobb, mens flere nordmenn la vekt på tiltak som organiseres av arbeidsgiver/systemet.

Mitt inntrykk er at mange av oss fikk noen tankevekkere under dette punktet og har ønske om å se nærmere på eget arbeid kanskje særlig i fagforeninga,

Det finnes penger til å gjennomføre kravene om lønn, 6-timersdag og en sterk offentlig sektor, og det er ikke «farlig» for økonomien. Foto: Ørjan Ellingvåg

men også på arbeidsplassen og der vi bor. Debatten og verkstedet ga mange gode ideer til hva som kan gjøres, bl.a. med norskopplæring i arbeidstida. Samtidig som det ble understreket at kampen mot rasisme og fordommer må ligge i bunn. Vi håper at at konferansen skal føre til noe i praksis som vi kan oppsummere neste år.

Arbeidsformen på disse konferansen er slik at vi ikke fatter vedtak. Samarbeidet er bredt, og deltakerne kan vanskelig forplikte organisasjonen sin. Men det vi kan gjøre, som i praksis er like effektivt, er å gi ideer, lage forslag etc. som vi oppfordrer hverandre til å bruke der vi er, både i egne organisasjoner og på tvers. Resultatene fra verkstedene vil bli sendt ut til alle som har bestilt materiale fra konferansen.

Ett viktig konkret resultat av denne konferansen er at vi har samlet inn 4545 kroner og 1 øre til Women on the Waterfront, kvinneorganiseringen til støtte for de streikende havnearbeiderne i Liverpool. De kunne ikke komme, men vi er glade for at de sendte oss en hilsen.

Når det gjelder de viktigste kravene våre, har konferansen gitt oss klare meldinger:

Gro Hagemann viste i sin innledning hvordan velferdsstaten helt fra starten er bygd opp med billig kvinnelig arbeidskraft som premis, noe som har virket inn på hva slags skole, helse, omsorg som er bygd ut. Krava våre utfordrer det etablerte systemet – og krever grunnleggende endring. Allerede i 1974 slo Brattholm-utvalget fast at kvinneyrkene i offentlig sektor var lønna for lavt, men stortingsmeldingen etterpå slo fast at det ville ha altfor store konsekvenser å endre dette: «... en nærmest meningsløs omkalfatring av lønnsforholdene i staten» (siteret fra Li-kestillingsmeldinga 1991-92).

Samtidig viste Roar Eilertsen at det ikke er penger det står på, det finnes

penger til å gjennomføre våre krav om lønn, 6-timersdag og en sterk offentlig sektor, og det er ikke «farlig» for økonomien. Heftet «Har Norge råd til kvinner?» ble laget spesielt for denne konferansen. (Heftet kan bestilles fra DeFacto).

Det er ikke penger det står på, men styrkeforholdet mellom partene, mellom dem som har interesse av likestilling og kvinnefrigjøring og makthaverne som sitter på pengesekken.

Så enkelt og så vanskelig er det. For å mobilisere bak kravene våre vil Kvinner på tvers jobbe formelt og uformelt, i og utenfor systemet.

– Vi vil jobbe i forhold til regjering og Storting, og første stopp er statsbudsjettet. Politikerne må stilles til ansvar – de kan ikke få slippe unna med å skyve alt over på forhandlinger mellom partene. Marit Hoel pekte på at dette har vært slik helt siden arbeidsvurderinger ble foretatt i forbindelse med gjennomføring av Likelønnskonvensjonen på 1950/1960-tallet, og at dette kan ha vært et avgjørende feilgrep i strategien. Kvinnelønna er et samfunnsproblem og krever samfunnsendring. I første omgang kan vi begynne med å kreve 5 kvinnemilliarder.

Kvinner inntekt var i 1995 58 prosent av menns. Dette sier mye om maktforholda mellom kvinner og menn i samfunnet, om tilgangen til samfunnets ressurser og om arbeidsfordelinga når det gjelder ulønna arbeid. Både lønn, arbeidstid og velferdsstat er politikernes ansvar.

Oslo Lærerlag har allerede vedtatt å ta initiativ til en markering i forbindelse med statsbudsjettet i Oslo, vi oppfordrer andre til å gjøre det samme andre steder – statsbudsjettet gjelder ikke bare i hovedstaden.

– Vi vil jobbe i tariffoppgjørene, og oppfordringa fra konferansen går til kvinner i alle de ulike organisasjonene og å reise krava i sine klubber og foreninger. Fra lønnsverkstedet vil det bli sendt ut et forslag til mal for slike vedtak, som alle kan tilpasse etter behov.

Viktige felles krav både i privat og offentlig sektor er:

- Ei lønn å leve av – ingen under 190 000
 - Høyt generelt kronetillegg, f.eks. 10 kroner timen
 - Tillegg for kvinne-dominerte yrker og grupper
 - Likelønn for kvinner uansett yrke
- Ulrike organisasjoner har litt ulik strategi. Marit Hoel oppfordret oss til ikke å la oss splitte om summer som i det private næringsliv bare er småpenger, men være rause og klare i støtten til hverandres krav.

Verkstedet om arbeidstid ble ikke enige om hvorvidt det var riktig å kreve 7-timersdag ved dette oppgjøret, som et skritt på veien mot 6-timersdagen, eller om en skal kreve 6-timersdagen i ett jafs. Dette må ikke stoppe oss. Det viktigste nå er uansett å få satt kortere normalarbeidsdag med full lønnskompensasjon på dagsorden, forslag om 6-timersdag ev. 7-timersdag må reises i flest mulig klubber og foreninger nå.

– Men vi vil ikke bare jobbe i forhold til tariffoppgjør og statsbudsjett. Hovedsaken er å skape og opprettholde press på makthaverne. Tove Rydning fra Fellesorganisasjonen foreslo en faktakampanje, slik at heving av kvinnelønna og likelønn kan bli sentral i folks bevissthet og i den offentlige debatt. Kvinner på tvers kan bidra til dette, ev. med felles materiale.

Kvinner på tvers kan brukes til å skape nettverk. På denne konferansen har en del kvinner som jobber i privat sektor lagd seg et nettverk og planlagt å treffes igjen, for å diskutere felles erfaringer/problemer på arbeidsplassene. Dette er viktig. Kvinner på tvers-konferansen har hatt en tendens til å være dominert av erfaringer og eksempler fra offentlig sektor, til dels også denne, selv om vi bevisst har tenkt på tvers av offentlig og privat sektor når vi planla programmet. Vi håper at dette nettverket kan bidra til at flere jenter fra privat sektor deltar i planlegginga av konferansen neste år.

Kvinner på tvers vil skape rom til å tenke og handle utradisjonelt. Berit Ås oppfordret oss til å studere økonomi, til å gå bak mytene og spørre oss: Hvor er penga? Hvem eier dem? Hvem bruker dem? Og hun snakket om betydninga av å tenke store tanker, om en verden der kvinner og alle undertrykte tar penga fra de 477 milliardærene – de som eier mer enn den fattigste halvdel av jordas befolkning – «og putter dem i kassjotten». Jeg vil avslutte med hennes ord som jeg synes passer godt for Kvinner på tvers:

Hvis du ikke er forut for din tid, kommer den aldri!

Kvinner på tvers vil skape rom til å tenke og handle utradisjonelt